

ZAKON O USLOVIMA RADA NA RIBARSKOM BRODU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi rada, prava i obaveze ribara i poslodavca, zaštita i zdravlje na radu i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava na ribarskim brodovima koja plove u komercijalnom ribolovu.

Područje primjene

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na sve ribare koji su zaposleni na ribarskom brodu crnogorske državne pripadnosti koji učestvuje u komercijalnom ribolovu, kao i na sva lica koja se nalaze na ribarskom brodu.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **ribolov** je ulov ili ulov i prerada ribe ili drugih morskih bioloških resursa;
- 2) **komercijalni ribolov** je ribolov koji se obavlja radi stavljanja ulova u promet, odnosno radi ostvarivanja prihoda;
- 3) **vlasnik broda** je vlasnik ribarskog broda ili drugo pravno ili fizičko lice (direktor, agent ili zakupoprimac broda bez posade), koje je od vlasnika preuzeo odgovornost za rad broda i koje se na taj način saglasilo da će preuzeti dužnosti i odgovornosti vlasnika ribarskog broda;
- 4) **zapovjednik broda** je odgovorno lice za obavljanje privrednog ribolova na ribarskom brodu;
- 5) **ribar** je lice koje je zaposleno ili uključeno u bilo koju djelatnost na brodu ili koje obavlja posao na ribarskom brodu na osnovu ugovora o radu ili po drugom pravnom osnovu, isključujući peljare u lukama i osobe na kopnu koje obavljaju posao na ribarskom brodu u pristaništu;
- 6) **ugovor o radu ribara** je ugovor kojim se uređuju životni i radni uslovi na ribarskom brodu;
- 7) **ribarski brod** je plovilo koje plovi pod zastavom Crne Gore ili je upisano u upisnik brodova, bez obzira na oblik vlasništva, koje se upotrebljava ili je namijenjeno za komercijalni ribolov;
- 8) **brod crnogorske državne pripadnosti** je brod koji je upisan u upisnik brodova Crne Gore i plovi pod njenom zastavom;

- 9) **služba za zapošljavanje i posredovanje prilikom zapošljavanja** je fizičko ili pravno lice koje je uključeno u zapošljavanje ribara u ime vlasnika ribarskih brodova ili posreduje u njihovom zapošljavanju;
- 10) **privatna agencija za zapošljavanje** je fizičko ili pravno lice čiji osnivač nije država, odnosno lokalna samouprava, a koje je uključeno u zapošljavanje ribara ili posreduje u njihovom zapošljavanju kako bi bili na raspolaganju vlasnicima ribarskih brodova koji im dodjeljuju zadatke i nadziru izvršenje tih zadataka.

II. OBAVEZE VLASNIKA BRODA I ČLANOVA POSADE

Obaveze vlasnika broda

Član 5

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi:

- 1) dovoljan broj članova posade;
- 2) vođenje evidencije o zaključenim ugovorima o radu, odnosno drugim ugovorima na ribarskom brodu;
- 3) normalne radne i životne uslove na brodu;
- 4) mjere zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa zakonom;
- 5) zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite u skladu sa zakonom.

Obaveze zapovjednika broda

Član 6

Zapovjednik broda dužan je da:

- 1) obezbijedi kontrolu primjene mjera zaštite i zdravlja na radu;
- 2) organizuje proces rada na brodu, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost i zdravlje ribara, uključujući sprečavanje umora;
- 3) obezbijedi osposobljavanje na brodu koje se odnosi na sigurnost i zdravlje na radu; i
- 4) obezbijedi usklađenost sa standardima sigurnosti plovidbe, čuvanje straže i povezane standarde dobre prakse.

Vlasnik broda ne može ograničavati zapovjednika u donošenju odluke koja je, prema stručnoj procjeni zapovjednika, potrebna da se obezbijedi sigurnost ribara na brodu ili broda, njegove sigurne plovidbe i sigurnog rada.

Obaveze ribara

Član 7

Ribari su dužni da postupaju u skladu sa naredbama zapovjednika broda koje su izdate u skladu sa ovim zakonom i mjerama koje se odnose na bezbjednost i zdravlje.

Ribar je dužan da zapovjednika broda obavijesti o svakom vanrednom događaju koji bi mogao da ugrozi sigurnost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu i zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim materijama sa broda.

Spisak posade

Član 8

Radi obezbjeđivanja sigurnosti plovidbe i broda, svaki ribarski brod mora da ima minimalni broj članova posade, sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti.

Na svakom ribarskom brodu mora da se nalazi popis članova posade, čiji se primjerak odmah nakon odlaska broda dostavlja nadležnoj lučkoj kapetaniji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe.

Podaci o članovima posade dostavljaju se nadležnoj inspekciji

Minimalni broj članova posade ribarskog broda crnogorske državne pripadnosti prema kategoriji plovidbe, veličini i namjeni broda, snazi mašinskog postrojenja, stepenu automatizacije pogona i vremenu trajanja plovidbe, kao i potrebne kvalifikacije ribara za ribarske brodove dužine 24 metra i više propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva.

Prava, obaveze i odgovornosti vlasnika broda i ribara

Član 9

Prava, obaveze i odgovornosti vlasnika broda i ribara koji nijesu uređeni ovim zakonom, uređuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Prava iz zdravstvenog osiguranja, penzijskog i invalidskog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti ostvaruju se u skladu sa zakonom.

III. USLOVI ZA RAD NA RIBARSKOM BRODU

Opšti uslovi za zapošljavanje, odnosno radno angažovanje na ribarskom brodu

Član 10

Opšti uslovi za zapošljavanje, odnosno radno angažovanje na ribarskom brodu su da:

- 1) lice ima najmanje 16 godina života; i
- 2) je zdravstveno sposobno za obavljanje poslova na brodu.

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti

Član 11

Zdravstvena sposobnost ribara utvrđuje se ljekarskim pregledom u odobrenoj zdravstvenoj ustanovi koja ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih, u skladu sa zakonom.

O utvrđenoj zdravstvenoj sposobnosti ovlašćeni doktor izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ribara na propisanom obrascu, u kojem se obavezno navodi da li je lice zdravstveno sposobno za obavljanje poslova na brodu.

Ako se ljekarsko uvjerenje izdaje za zapošljavanje na ribarskom brodu dužine od najmanje 24 metra, odnosno na brodu koji obično ostaje na moru duže od tri dana, uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti pored podataka iz stava 2 ovog člana sadrži i sljedeće podatke:

- 1) da li su sluh i vid lica zadovoljavajući u odnosu na dužnosti ribara na brodu; i
- 2) da li lice boluje od bolesti koja bi se mogla pogoršati plovidbenom službom ili bi ga mogla onesposobiti za takvu službu ili ugroziti bezbjednost ili zdravlje drugih lica na brodu.

Uvjerjenje o zdravstvenoj sposobnosti izdaje se na period od dvije godine, nakon čega se vrši ponovna provjera zdravstvene sposobnosti.

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti lica mlađih od 18 godina, koja plove na ribarskom brodu, vrši se svake godine.

Uvjerjenje u vezi raspoznavanja boja izdaje se na period od šest godina.

Ako je uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ribara isteklo tokom plovidbe, važenje tog uvjerenja se produžava do završetka te plovidbe.

Listu odobrenih zdravstvenih ustanova iz stava 1 ovog člana objavljuje se i ažurira na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove ribarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Način, uslove, obim i sadržaj utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ribara, obrazac uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti i visinu naknade za izdavanje ljekarskog uvjerenja propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

Vrste zdravstvenih pregleda

Član 12

Zdravstvena sposobnost ribara utvrđuje se prethodnim, periodičnim, kontrolnim i vanrednim pregledima.

Prethodni periodični pregled obavlja se prije zasnivanja radnog odnosa, a periodični pregledi obavljaju se nakon isteka perioda važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti.

Kontrolni pregled se obavlja ako ribar odsustvuje sa rada zbog bolesti duže od 12 mjeseci, odnosno ako je ribar doživio povredu na radu.

Vanredni pregled obavlja se na zahtjev lica koje nije zadovoljno ocjenom zdravstvene sposobnosti, u slučaju da:

- 1) mu nije izdato ljekarsko uvjerenje da nema zdravstvenih smetnji za obavljanje poslova na brodu ili su mu određena ograničenja u odnosu na poslove koje može da obavlja;

- 2) tokom pregleda izjavi da se ne smatra sposobnim za izvršavanje svojih dužnosti na ribarskom brodu, a ljekar bez obzira na to izda uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti kojim potvrđuje da ribar nema zdravstvenih smetnji za izvršavanje dužnosti na ribarskom brodu;

- 3) mu nije izdato ljekarsko uvjerenje da nema zdravstvenih smetnji za obavljanje poslova na brodu ili su mu određena ograničenja u odnosu na poslove koje može da obavlja, ako zdravstveni razlozi za takvo odbijanje više ne postoje.

Vanredni pregled vrši ovlašćeni doktor koji nije učestvovao u obavljanju pregleda iz st. 2 i 3 ovog člana.

Zasnivanje radnog odnosa

Član 13

Postupak zasnivanja radnog odnosa ribara vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Posredovanje prilikom zapošljavanja ribara na brodovima crnogorske državne pripadnosti mogu da obavljaju Zavod za zapošljavanje Crne Gore i privatne agencije za zapošljavanje koje su osnovane u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje u zapošljavanju.

Privatne agencije za zapošljavanje iz stava 2 ovog člana ne smiju da naplaćuju naknade, provizije ili druge troškove povezane sa zapošljavanjem, niti da upotrebljavaju sredstva, mehanizme ili popise koji imaju za cilj sprečavanje zapošljavanja ribara.

Ugovor o radu ribara

Član 14

Ugovor o radu ribara mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime ribara, datum i mjesto rođenja;
- 2) naziv ribarskog broda i registarski broj broda na kojem se ribar obavezuje da radi;
- 3) naziv poslodavca ili vlasnika ribarskog broda;
- 4) mjesto i datum kada je ugovor o radu zaključen;
- 5) plovidbu ili plovidbe na koje se ribar obavezuje, ako ih je moguće utvrditi u vrijeme zaključivanja ugovora;
- 6) svojstvo u kojem je ribar zaposlen;
- 7) mjesto i datum kada je ribar dužan da stupi na rad;
- 8) sredstva koja treba obezbijediti ribaru, po potrebi;
- 9) iznos zarade, odnosno koeficijent za obračun osnovne zarade;
- 10) način utvrđivanja dužine godišnjeg odmora;
- 11) trajanje ugovora o radu;
- 12) način prestanka ugovora o radu, ako je zaključen:
 - na neodređeno vrijeme: uslove pod kojima svaka od strana ima pravo da raskine ugovor i zahtijeva otkazni rok koji ne može da bude kraći za poslodavca od roka za ribara;
 - na određeno vrijeme: datum utvrđen za njegov prestanak; i
 - za putovanje: luka odredišta i vrijeme koje će proteći nakon dolaska broda prije nego što se ribar iskrca;
- 13) zdravstveno i socijalno osiguranje koje poslodavac obezbjeđuje za ribara;
- 14) pravo ribara na repatrijaciju;
- 15) druge podatke u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

Vlasnik broda dužan je da primjerak ugovora o radu ribara ima na brodu, kao i dokaz da je ribaru uručio primjerak ugovora o radu.

Vlasnik broda dužan je da vodi evidenciju o zaključenim ugovorima o radu.

IV. RADNO VRIJEME I ODMORI

Raspored radnog vremena

Član 15

Prilikom donošenja odluke o rasporedu radnog vremena, vlasnik broda dužan je da vodi računa o potrebama ribara u odnosu na vrstu poslova koje obavlja i da obezbjeđuje uslove na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koji stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu.

Preraspodjela radnog vremena ribara vrši se u okviru referentnog perioda od 12 mjeseci, na način da radno vrijeme u jednom periodu bude duže, a u drugom kraće od ugovorenog radnog vremena, tako da prosječno radno vrijeme tokom referentnog perioda ne može da bude duže od 48 sati sedmično.

U slučaju iz stava 2 ovog člana dnevno radno vrijeme ribara ne može da bude duže od 14 sati, a sedmično radno vrijeme ne može da bude duže od 72 sata.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ribar je dužan da radi duže od punog radnog vremena, po nalogu zapovjednika broda, ako je neposredno ugrožena sigurnost broda, osoba na brodu ili tereta, kao i u slučaju pružanja pomoći drugim plovilima ili osobama koje se nađu u stanju opasnosti.

Po prestanku okolnosti iz stava 4 ovog člana vlasnik broda, odnosno zapovjednik broda dužan je da ribaru obezbijedi srazmjeran broj dana odmora, u skladu sa ovim zakonom.

Noćni rad

Član 16

Rad koji se obavlja u vremenu od 22 do šest sati narednog dana je noćni rad.

Ako ribar radi noću najmanje sedam sati svog dnevnog radnog vremena, ne može da radi duže od 42 sata sedmično tokom perioda u kojem obavlja noćni rad.

Zaštita ribara koji rade noću i u smjenama

Član 17

Vlasnik broda dužan je da ribaru koji radi noću ili u smjenama obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu sprečavanjem, uklanjanjem i kontrolom rizika na radu, uzimajući u obzir vrstu njihovog posla.

Vlasnik broda dužan je da ribaru koji radi noću prije početka tog rada, kao i redovno tokom trajanja noćnog rada, obezbijedi zdravstvene preglede u skladu sa propisima kojima se uređuju zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita.

Troškove zdravstvenog pregleda iz st. 1 i 2 ovog člana snosi poslodavac.

Ako se zdravstvenim pregledom iz stava 2 ovoga člana utvrdi da ribar zbog noćnog rada ima zdravstvenih problema, vlasnik broda dužan je da ga rasporedi na obavljanje poslova koji odgovaraju njegovom nivou kvalifikacije i radnoj sposobnosti, van noćnog rada, ako takva mogućnost postoji.

Pravo na odmor

Član 18

Ribar ima pravo na: odmor u toku rada, odmor u toku dana, sedmični i godišnji odmor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Sati odmora u toku dana i sedmičnog odmora mogu da se podijele u najviše dva dijela, od kojih jedan mora da traje najmanje šest sati, a razmak između uzastopnih perioda odmora ne smije da prelazi 14 sati.

Mlađi ribar

Član 19

Ribar koji je mlađi od 18 godina (mlađi ribar) ne može da radi noću.

Radno vrijeme mlađeg ribara ne može da bude duže od osam sati dnevno ili 40 sati sedmično, osim ako je to neophodno radi sigurnosti plovidbe.

Mlađi ribar koji radi najmanje četiri sata dnevno, ima svakog radnog dana pravo na odmor u toku rada od najmanje 30 minuta neprekidno.

Mlađi ribar ima pravo na odmor između dva radna dana u trajanju od najmanje 12 sati u kontinuitetu.

Mlađi ribar ima pravo na sedmični odmor u trajanju od najmanje dva uzastopna dana.

Mlađi ribar ima pravo na godišnji odmor u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Evidencije

Član 20

Evidencija o dnevnom radnom vremenu i vremenu odmora vodi se za svakog ribara i čuva se na brodu najmanje 12 mjeseci.

Za organizaciju radnog vremena i vremena odmora članova posade broda i vođenje evidencije iz stava 1 ovog člana odgovara zapovjednik broda.

Evidencija iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda;
- 2) ime ribara;
- 3) ime zapovjednika broda;
- 4) datum;
- 5) radni dan ili dan odmora;
- 6) početak i kraj dnevnog radnog vremena ili vremena odmora.

Zapovjednik broda ili lice koje on ovlasti i ribar moraju zajednički da provjere i potvrde evidencije u odgovarajućim vremenskim intervalima, a najkasnije do kraja sljedećeg mjeseca.

Zapovjednik broda dužan je da ribaru uruči kopiju potvrđenih evidencija koje se odnose na njega.

V. ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU

Prostorije za smještaj i prostorije za odmor

Član 21

Vlasnik broda dužan je da na ribarskom brodu obezbijedi prostorije za smještaj i odmor ribara, odgovarajuće pogodnosti i usluge za ribare, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama ribara koji žive i rade na brodu.

Vlasnik ribarskog broda dužan je da omogući stalni pristup internetu na brodu, u razumnim mjerama i po razumnim cijenama.

Kontrola ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana vrši se prilikom izgradnje broda, a prije njihovog prvog upisa, odnosno tokom perioda njihove eksploatacije ili ponovnog upisa.

Bliže uslovi u pogledu smještaja na brodu propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva.

Uslovi u pogledu hrane i pića

Član 22

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi besplatnu hranu i vodu za ribare, koja mora da bude u odgovarajućoj količini, nutritivne vrijednosti, kvaliteta i raznovrsnosti, uzimajući u obzir broj članova posade, vjerske i kulturne potrebe, kao i trajanje i prirodu putovanja.

Zapovjednik broda ili lice koje on ovlasti dužno je da jednom sedmično vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, o čemu sačinjava zapisnik i nalaže otklanjanje uočenih nedostataka.

Zaštita zdravlja i sigurnosti i sprečavanje nezgoda na brodu

Član 23

Vlasnik broda dužan je da brine o zaštiti zdravlja i sigurnosti i sprečavanju nezgoda na brodu u skladu sa zakonom.

Vlasnik broda dužan je da svakom ribaru obezbijedi ličnu zaštitnu opremu, odgovarajuće veličine i uzimajući u obzir različite fizičke karakteristike članova posade, uzimajući u obzir zaštitu ribara od izloženosti štetnim faktorima kao što su hemikalije, buka i vibracije.

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi obuku ribara o pravilnoj upotrebi i održavanju opreme.

Mjere iz st. 2 i 3 ovog člana vlasnik broda je dužan da propiše brodskom politikom i programom sigurnosti na radu i zdravlja, sa jasno definisanim dužnostima zapovjednika i članova posade.

Na brodu mora da se nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu.

Na brodu koji ima deset i više ribara mora da se obrazuje brodski odbor za sigurnost, kojeg čini po jedan predstavnik iz svake službe na brodu.

Zdravstvena pomoć na brodu i kopnu

Član 24

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi ribaru besplatnu zaštitu zdravlja na radu i zdravstvenu pomoć koja odgovara njegovim dužnostima, stomatološku zaštitu, uključujući hitan pristup do potrebnih lijekova, medicinske opreme i sredstava za dijagnozu i liječenje, kao i dvadesetčetvoročasovnu raspoloživost pružanja medicinskih savjeta sa kopna preko brodske radio stanice i satelitskih veza.

Vlasnik broda dužan je da svakom ribaru obezbijedi besplatan odlazak lekaru ili stomatologu, bez odlaganja, u lukama pristajanja broda, gdje je to moguće.

Ribaru kome je potrebna hitna medicinska pomoć mora da bude omogućeno brzo iskrcavanje i pristup medicinskim ustanovama na kopnu.

U slučaju smrti ribara, Država Crna Gora je dužna da olakša repatrijaciju tijela ili posmrtnih ostataka.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana, vlasnik broda dužan je da na brodu ima zdravstveno uputstvo za ribare koje je donio ili odobrio organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja ili najnovije izdanje Međunarodnog medicinskog priručnika za brodove (*International Medical Guide for Ships*).

Odgovornost brodara za smrt i tjelesnu povredu ribara

Član 25

Vlasnik broda dužan je da snosi troškove liječenja od bolesti i povrede ribara koja je nastala na brodu od datuma ukrcaja ribara do datuma njegovog povratka u mjesto prebivališta.

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za slučaj smrti, gubitka radne sposobosti ribara nastale zbog povreda na radu ili profesionalnih bolesti.

Vlasnik broda dužan je da snosi troškove zdravstvene pomoći, uključujući liječenje i snabdijevanje neophodnim lijekovima i terapijskim aparatima, kao i ishranu i smještaj izvan kuće dok se bolesni ili povrijeđeni ribar oporavi, ili dok se bolest ili gubitak radne sposobnosti proglase trajnim.

U slučaju smrti ribara koja se dogodi na brodu ili na obali tokom perioda njegovog angažovanja, vlasnik broda dužan je da plati troškove sahrane.

Smrti ribara zaposlenih, angažovanih ili koji rade na brodovima pod zastavom Crne Gore moraju da budu evidentirane i godišnje prijavljene Generalnom direktoru Međunarodne organizacije rada (ILO) za objavljivanje u globalnom registru.

Brodski postupak po prigovoru ribara

Član 26

Član posade broda koji smatra da su mu povrijeđena prava u vezi životnih i radnih uslova na brodu ima pravo da podnese usmeni i pismeni prigovor zapovjedniku broda, odnosno vlasniku broda.

Ako se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi na brodu, zapovjednik broda dužan je da ga unese u brodski dnevnik.

Prilikom podnošenja prigovora iz stava 1 ovog člana mora da bude prisutan najmanje još jedan član posade broda u svojstvu svjedoka.

Vlasnik broda, odnosno zapovjednik brodar dužni su da obezbijede da se svakom ribaru prilikom zasnivanja radnog odnosa uruči uputstvo za postupak po prigovoru koji se primjenjuje na tom brodu.

VI. PRESTANAK RADNOG ODNOSA I REPATRIJACIJA

Prestanak radnog odnosa

Član 27

Radni odnos ribara može da prestane po sili zakona, sporazumom ili otkazom jedne od ugovornih strana.

Radni odnos ribara prestaje po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Sporazum o prestanku radnog odnosa vlasnika ribarskog broda i ribara sačinjava se u pisanoj formi i mora da bude ovjeren kod notara ili nadležnog suda.

Otkaz ugovora o radu ribar je dužan da dostavi vlasniku ribarskog broda u pisanoj formi, koji mora da bude ovjeren kod notara ili suda, najkasnije 30 dana prije dana koji je naveo kao dan prestanka radnog odnosa, osim ako se poslodavac i ribar drugačije ne dogovore.

Otkaz ugovora o radu može da podnese roditelj ili staratelj mlađeg ribara.

Vlasnik ribarskog broda može pisanim putem da otkáže ugovor o radu ribaru, ako:

- 1) prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga (otkaz u vezi sa poslom);
- 2) ribar izvrši težu povredu radne obaveze, u skladu sa kolektivnim ugovorom;
- 3) ribar nije zadovoljio na probnom radu (otkaz zbog nezadovoljavajućeg probnog rada).

U slučaju otkaza ugovora o radu od strane vlasnik ribarskog broda, otkazni rok iznosi 30 dana.

Povratno putovanje

Član 28

Ako ribar za vrijeme trajanja, odnosno nakon prestanka radnog odnosa bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcaja, vlasnik broda dužan je da mu obezbijedi povratak u mjesto njegovog prebivališta (u daljem tekstu: povratno putovanje) u skladu sa ugovorom o radu.

Ako vlasnik ribarskog broda ne obezbijedi povratno putovanje, to putovanje obezbjeđuje diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore na teret vlasnika broda sa čijeg broda je član posade iskrcan.

Troškovi povratnog putovanja

Član 29

Troškove povratnog putovanja posade broda iz člana 28 ovog zakona snosi vlasnik broda.

Troškove povratnog putovanja iz stava 1 ovog člana vlasnik broda ne smije da naplati od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan da isplati ribaru, osim u slučaju otkaza od starne ribara ili prestanka radnog odnosa zbog teže povrede radnih obaveza.

Ako vlasnik broda ne izvrši povraćaj iznosa plaćenog za troškove povratnog putovanja člana posade iz stava 2 ovog člana, može da se odredi mjera zadržavanja broda tog brodara u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Vlasnik broda ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade broda koji se bez dozvole iskrcao sa broda i svojom krivicom doveo do prestanka radnog odnosa.

Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvataju: troškove za smještaj, prevoz, zaradu i naknade na zaradu od trenutka kada je član posade iskrcan sa broda do njegovog povratka u mjesto njegovog ukrcaja, odnosno u mjesto njegovog prebivališta ili boravišta u skladu sa ugovorom o radu i troškove liječenja ako član posade broda nije zdravstveno sposoban za povratno putovanje.

VII. NADZOR

Sprovođenje zakona

Član 30

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor

Član 31

Inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju ribara i ostvarivanju prava iz radnog odnosa ribara vrši inspekcija rada u skladu sa zakonom.

Inspekcijski nadzor nad postupkom utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ribara, uslovima pružanja medicinske njege na brodovima i vođenju brodske apoteke vrši zdravstvena inspekcija u skladu sa zakonom.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 32

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) radi obezbjeđivanja sigurnosti plovidbe i broda, svaki ribarski brod nema minimalni broj članova posade, sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti (član 8 stav 1);
- 2) je u okviru referentnog perioda od 12 mjeseci prosječno radno vrijeme ribara duže od 48 časova sedmično (član 15, stav 2);
- 3) ako je dnevno radno vrijeme ribara duže od 14 časova, a sedmično radno vrijeme duže od 72 časa (član 15, stav 3);
- 4) mlađem ribaru organizuje radno vrijeme suprotno članu 19 st. 1 i 2 ovog zakona, odnosno ako radno vrijeme traje duže od osam sati dnevno ili 40 sati sedmično, osim kada je to neophodno radi sigurnosti plovidbe, ili ako mlađem ribaru koji radi najmanje četiri časa dnevno ne obezbijedi odmor u toku rada u trajanju od najmanje 30 minuta neprekidno (član 19 st. 1 i 2);
- 5) mlađem ribaru ne obezbijedi pravo na odmor u skladu sa članom 19 st. 4 i 5.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 6.000 eura.

Član 33

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) na brodu se ne nalazi popis posade, čiji se primjerak odmah nakon odlaska broda šalje nadležnoj lučkoj kapetaniji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe (član 8 stav 3);
- 2) ne zaključi ugovor o radu sa ribarem prije stupanja na rad, odnosno ako ugovor o radu ne sadrži podatke iz člana 14 stav 2 ovog zakona;
- 3) nema primjerak ugovora o radu ribara kao i da ne postoji dokaz da je taj primjerak uručen ribaru (član 14 stav 3);
- 4) ne vodi evidenciju zaključenih ugovora o radu (član 14 stav 4);

- 5) organizuje noćni rad suprotno članu 16 ovog zakona;
- 6) ribaru koji radi noću prije početka tog rada, kao i redovno tokom trajanja noćnog rada, ne obezbijedi zdravstvene preglede u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti (član 17 stav 2);
- 7) ne vodi evidencije o dnevnom radnom vremenu i vremenu odmora za svakog ribara i ne čuva je na brodu najmanje 12 mjeseci (član 20 stav 1);
- 8) ne obezbijedi prostorije za smještaj i odmor ribara, odgovarajuće pogodnosti i usluge za ribare, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama ribara koji žive i rade na brodu (član 21 stav 1);
- 9) zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik jednom sedmično ne vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, i ne sačinjava zapisnik, kojim se nalaže otklanjanje uočenih nedostataka (član 22 stav 2);
- 10) ne obezbijedi svakom ribaru ličnu zaštitnu opremu, odgovarajuće veličine i uzimajući u obzir različite fizičke karakteristike članova posade (član 23 stav 3);
- 11) ne obezbijedi obuku ribara o pravilnoj upotrebi i održavanju opreme (član 23 stav 5);
- 12) se na brodu ne nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu (član 23 stav 7);
- 13) na brodu koji ima deset i više ribara nije obrazovan brodski odbor za sigurnost (član 23 stav 8);
- 14) ne obezbijedi ribaru besplatnu zaštitu zdravlja na radu i zdravstvenu pomoć koja odgovara njegovim dužnostima, stomatološku zaštitu, uključujući hitan pristup do potrebnih lijekova, medicinske opreme i sredstava za dijagnozu i liječenje, kao i dvadesetčetvoročasovnu raspoloživost pružanja medicinskih savjeta sa kopna preko brodske radio stanice i satelitskih veza (član 24 stav 1);
- 15) nema na brodu zdravstveno upustvo za ribare koje je donio ili odobrio organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja ili najnovije izdanje Međunarodnog medicinskog priručnika za brodove (član 24 stav 5);
- 16) ne unese prigovor člana posade u brodski dnevnik (član 26 stav 2);
- 17) ribaru ne obezbijedi povratno putovanje u mjestu njegovog prebivališta (član 28 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

IX. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Donošenje podzakonskih akata

Član 34

Podzakonski akti iz člana 8 stav 2 i člana 21 stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 35

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".